



Информация за изпълнение на етап на проект

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на научни изследвания - 2017
Основна научна област:
Обществени науки /аграрна икономика/
№ на договор:
ДН 15/11 от 18.12.2017 г.
Начална и крайна дата на проекта:
18.12.2017 - 18.12.2019
Заглавие на проекта:
Иновационни модели за повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства в България
Базова организация:
ССА, Институт по аграрна икономика (ИАИ) – гр. София
Партньорски организации:
Аграрен университет (АУ) – гр. Пловдив Нов български университет (НБУ) – гр. София
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
Проф. д-р Нина Котева
Общ размер на отпуснатото финансиране за първи етап:
60000 (шестдесет хиляди) лева
Интернет страница на проекта (ако има такава):
http://agroin.iae-bg.com/
Научни публикации по проекта:
Нина Котева, Алекси Алексиев, Росица Белухова-Узунова, Анета Ройчева, Юлиана Хаджичонева, Ангел Георгиев, Кристиян Хаджиев (2018), Теоретико-методологически аспекти на конкурентоспособността на земеделските стопанства, сп. „Икономика и управление на селското стопанство”, бр. 4, стр. 3-15
Rositsa Beluhova-Uzunova, Aneta Roycheva, Dimo Atanasov (2018), DETERMINANTS AND DRIVERS OF FARM COMPETITIVENESS, AGRICULTURAL SCIENCE, Volume X, Issue 24, p. 41-47



Описание на очакваните резултати по проекта (до 1 стр. в рамките на полето по-долу):

Очаквани резултати по проекта:

- На основата на проучване и анализ на съществуващите теоретични постановки да се изведат научни обобщения относно същността, съдържанието и дефиниране на категорията "конкурентоспособност на земеделските стопанства". Като понятие конкурентоспособността е широкообхватна и многоаспектна величина. Предварителните проучвания на колектива показват, че няма прието единно становище за същността на конкурентоспособността на равнище стопанска организация, а за земеделските стопанства липсват.
 - Разработване и апробиране на методически инструментариум за определяне на равнището на конкурентоспособност на земеделските стопанства. Съществуващите методи за оценка на равнището на конкурентоспособност на стопанска единица са прекалено общи, или са свързани с определен тип конкретно производство, което ги прави специфични за сферата, в която е проведено изследването и неприменими в голяма част от останалите случаи.
 - Извеждане на ключовите фактори с дълготрайно значение, които оказват влияние върху конкурентоспособността на земеделските стопанства в България.
 - Изграждането в теоретичен план на модели за внедряване на иновативни решения за повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства:
 - Модел за подобряване на управленската компетентност - фокусира се върху промяната в процесите за вземане на решения, промените във формалните права на ръководните органи и внедряване и иновации в управленската структура;
 - Модел за управление на риска – е в насока на намаляване на последствията от различните видове рискове и за постигане на устойчиви производствени и икономически резултати на земеделските стопанства;
 - Модел за внедряване и управление на иновациите - чрез този модел ще се предостави възможност на земеделските стопанства да се ориентират в съществуващите възможности за внедряване на различните видове земеделски иновации в тяхната дейност;
 - Модел за конкурентен предприемачески процес - с този модел ще се открият предприемаческите възможности, които стоят пред земеделските стопани; дейности за използване на ресурсите; използване на ключовите фактори за постигане на растеж и развитие.
 - Модел за рационално земеползване и земевладение – в модела ще се обвържат цената на земята и рентата с натуралните и стойностни показатели на земеделските стопанства;
 - Модел за еко-управление - ще покаже на фермерите как да се прилагат добри земеделски практики за опазване на природната среда, съгласно обществените политики и еко-програми за подобряване на индивидуалните и колективните стратегии за устойчиво развитие;
 - Модел за диверсификация на дейностите в земеделските – ще се посочат условията и разработят конкретни възможности за разширяване на дейностите по типове стопанства.
- Разработването на подход за отчитане на ефекта от внедряването на моделите върху равнището на конкурентоспособност на земеделските стопанства.



Членове на научния колектив

Организации/участници¹	Бележка²
Базова организация:	
Институт по аграрна икономика	
Ръководител на научния колектив	
Проф. д-р Нина Михайлова Котева	
Участници:	
проф. д-р Димитър Николов Николов проф. д-р Красимира Димитрова Кънева проф. д-р Храбрин Янушев Башев проф. д-р Пламена Георгиева Йовчевска доц. д-р Минка Димитрова Анастасова - Чопева гл. ас. д-р Ангел Станков Саров гл. ас. Даниела ПД Цветанова Цвяткова докторант Силвия Атанасова Атанасова докторант Тодор Владимиров Димитров докторант Антон Кирилов Митов ас. д-р Кристина Стефанова Тодорова ас. Михаела Михайлова Михайлова Елизабет Любенова Иванова Марина Николова Лазарова - Муслах	ПД ПД МУ МУ МУ МУ
Партньорска организация:	
Аграрен университет - Пловдив	
Участници:	
доц. д-р Димо Атанасов Атанасов проф. д-р Алекси Георгиев Алексиев доц. д-р Иван Димитров Пенев доц. д-р Петър Борисов Борисов доц. д-р Теодор Николов Радев доц. д-р Виолета Динкова Дириманова гл. ас. д-р Росица Петрова Белухова - Узунова ас. Марияна Иванова Шишкова ас. Крум Христов Христов докторант Анета Венелинова Ройчева докторант Добри Андреев Дунчев	МУ МУ МУ ДО, МУ ДО, МУ

1 Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник като включите и участниците, които са работили по проекта не през целия период за изпълнение на проекта

2 Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), или учен от чужбина (УЧ).



Партньорска организация:	
Нов български университет - София	
доц. д-р Иван Йочев Боевски доц. д-р Ангел Георгиев Иванов ас. д-р Юлияна Хаджичонева гл. ас. д-р Красимир Димитров Костенаров ас. д-р Екатерина Руменова Цветанова	ПД МУ, ПД



Постигнати резултати от изпълнението на проекта и кратък анализ на тяхната приложимост (до 1 стр. в рамките на полето по-долу)

Постигнати резултати на първия етап на проекта:

Извършен е исторически преглед на възникването и развитието на концепцията за конкурентостта. Въз основа на проведеня критичен преглед на научната литература е изведено определение на категорията „конкурентоспособност на земеделските стопанства”, което отразява нейните същностни характеристики и е основа за разработване на методически подход за нейната оценка;

Направен е широк преглед на използваните подходи и методи на оценка на равнището на конкурентоспособност на микро-равнище и е представена обобщаваща таблица на използваните групи методи с техните предимства и недостатъци;

Разработен е методически инструментариум за оценка на равнището на конкурентоспособност на земеделските стопанства. Обоснована е система от критерии, предложена система от адекватни показатели за тяхното измерване и изведен интегрален показател – индекс на конкурентоспособност, който дава възможност за сравнения по типове стопанства в национален и международен мащаб, както и в динамика;

На базата на направения критичен преглед на литературата и анализ на различни класификации на факторите и установяване на детерминантите, влияещи върху конкурентоспособността на земеделските стопанства са идентифицирани ключовите фактори, повишаващи конкурентоспособността на земеделските стопанства;

Разработен, обсъден и приет е методическият инструментариум за разработване на модели за повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства. Въз основа на критичен преглед на компонентите (елементите) на съществуващите бизнес модели са открити подходящите за използване при конструирането на иновацианните модели. Разработени са анкети за провеждане на проучванията в стопанствата, избрани за апробиране на разработените модели.

Насочеността на изследването в проекта и постигнатите резултати представляват придобиване на нови знания, доразвитие и обогатяване на теорията на конкурентоспособността във важен и стратегически отрасъл на българската икономика – земеделието:

- нова рамка за анализ и оценка на конкурентоспособността на стопанствата от различен тип, отделните сектори на селското стопанство и райони на страната;
- нови модели, основани на иновации в областта на управлението на земеделските стопанства, насочени към организационна модернизация и колективни действия;

Внедряването на постигнатите резултати в практиката ще доведат до решаване на редица социално-икономически въпроси и до значими икономически резултати в земеделието и селските райони:

Възможност за по-ефективно използване на средствата по ОСП на ЕС за развитие на конкурентоспособни земеделски стопанства;

Стимулиране на развитието на жизнеспособни земеделски стопанства, което е условие за устойчиво развитие на селските райони;

Увеличаване на добавената стойност, нарастване на доходите и трайно повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства.



ФОНД
НАУЧНИ
ИЗСЛЕДВАНИЯ

Министерство на образованието и науката

